

Sygn. akt *XVI GC 1760/13*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 października 2015 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XVI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Cezary Skwara

Protokolant: sekretarz sądowy Agnieszka Rozen

po rozpoznaniu w dniu 15 października 2015 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa **L. K. i J. K.**

przeciwko **Przedsiębiorstwu Państwowemu (...) w W.**

o zapłatę

I. Oddala powództwo.

II. Zasądza od powodów L. K. i J. K. solidarnie na rzecz pozwanego Przedsiębiorstwa Państwowego (...) w W. kwotę 3 617 zł (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym kwotę 3 600 zł (trzy tysiące sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Cezary Skwara

Sygn. akt: XVI GC 1760/13

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 15 października 2015 r.

Powodowie L. K. i J. K. wnieśli pozew przeciwko Przedsiębiorstwu Państwowemu (...) w W. domagając się zasądzenia kwoty 90 000 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, że powodowie są właścicielami lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w budynku przy ul. (...) w W., dla której Sąd Rejonowy w Warszawie prowadzi księgę wieczystą nr (...). Przedmiotowa nieruchomość położona jest w granicach obszaru ograniczonego z użytkowania dla lotniska im. (...) w W.. Zdaniem powodów wprowadzenie OOU spowodowało powstanie po ich stronie szkody w postaci ograniczenia w korzystaniu z nieruchomości, które wyraża się w konieczności znoszenia oddziaływania działalności pozwanego na korzystanie z nieruchomości. W szczególności doszło do obniżenia wartości nieruchomości powodów, ponadto powstała konieczność dokonania nakładów w celu zabezpieczenia zdrowia i życia ludzkiego przed niebezpieczeństwami wynikającymi z hałasu.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości jako bezzasadnego. W uzasadnieniu swojego stanowiska pozwany wskazał, że przypisanie odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego wymaga wykazania poniesienia szkody pozostającej w związku z ograniczeniami wynikającymi z objęcia danej nieruchomości OOU oraz istnienia związku przyczynowo – skutkowego pomiędzy szkodą a ograniczeniami wynikającymi z objęcia

nieruchomości OOU. Tymczasem zdaniem pozwanego strona powodowa nie wykazała ani poniesionej szkody ani związku przyczynowo – skutkowego. W szczególności strona powodowa nie wykazała, że w budynku posadowionym na nieruchomości objętej OOU istniał nieodpowiedni klimat akustyczny wymagający przeprowadzenia tzw. rewitalizacji akustycznej (zwiększenia izolacyjności akustycznej budynku), a samo położenie nieruchomości w OOU nie oznacza automatycznie, że na danej nieruchomości występuje przekroczenie norm, hałasu w środowisku określonych dla zabudowy mieszkaniowej. Zdaniem pozwanego powodowie nie wykazali także, że ponieśli szkodę z tytułu obniżenia wartości nieruchomości, zważyć bowiem należy, że nie sposób jest zakładać, że położenie nieruchomości w OOU przekłada się automatycznie na spadek jej atrakcyjności i wartości. Na spadek wartości nieruchomości wpływ może mieć bowiem wiele różnych czynników, niekoniecznie zaś zawsze związane są one z objęciem danej nieruchomości OOU.

Sąd ustalił, co następuje:

Powodowie L. K. i J. K. są właścicielami lokalu nr (...) położonego na nieruchomości przy ul. (...) w W. (obręb: (...), numer działki ewid. (...)), dla której prowadzona jest księga wieczysta nr (...).

/okoliczności bezsporne, ponadto: odpis z księgi wieczystej (k. 63 - 65)/.

Przedmiotowa nieruchomość powodów w całości została objęta strefą obszaru ograniczonego użytkowania utworzonego na podstawie uchwały nr 76/11 Sejmiku Województwa (...) z dnia 20 czerwca 2011 r. i znajduje się poza strefami oznaczonymi jako Z1 i Z2.

/okoliczności bezsporne, ponadto: załącznik do uchwały (k. 62)/

Pozwem z dnia 2 sierpnia 2013 r. powodowie wnieśli o zasądzenie od pozwanego odszkodowania z tytułu zmniejszenia wartości swojej nieruchomości oraz z tytułu konieczności zabezpieczenia budynku przed hałasem.

/okoliczności bezsporne/.

Powyższy stan faktyczny był bezsporny między stronami, dodatkowo potwierdzają go ww. dowody z dokumentów, które w ocenie Sądu należy uznać za wiarygodne jako jednoznaczne i niekwestionowane przez strony postępowania. Pozostałe dokumenty zgromadzone w aktach sprawy nie miały decydującego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd pominął wnioski dowodowe powodów o powołanie biegłego z zakresu wyceny nieruchomości i z zakresu budownictwa wobec nieuiszczenia przez powodów zaliczki na poczet przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych. Sąd oddalił pozostałe wnioski dowodowe stron uznając, że nie są one przydatne do rozpoznania sprawy. W szczególności także oddalił wniosek strony powodowej o dopuszczenie dowodu z przesłuchania stron – zgłoszony na rozprawie w dniu 15 października 2015 r. – uznając, iż jest on sprekludowany oraz nieprzydatny do rozpoznania sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Zdaniem Sądu powództwo jako bezzasadne podlega oddaleniu.

Należy wskazać, iż podstawą dochodzonej pozwem kwoty stanowiącej odszkodowanie za objęcie nieruchomości powodów obszarem ograniczonego użytkowania jest przepis art. 129 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. Zgodnie z wymienionym przepisem jeżeli w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości korzystanie z niej lub z jej części w dotychczasowy sposób lub zgodny z dotychczasowym przeznaczeniem stało się niemożliwe lub istotnie ograniczone, właściciel nieruchomości może żądać wykupienia nieruchomości lub jej części (ust. 1). W związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości jej właściciel może żądać odszkodowania za poniesioną szkodę; szkoda obejmuje również zmniejszenie wartości nieruchomości (ust. 2). Wobec powyższego skoro powódka żąda odszkodowania z tytułu obniżenia wartości nieruchomości oraz zwrotu równowartość nakładów, jakie powódka musi ponieść celem zapewnienia prawidłowego klimatu akustycznego

w budynku posadowionego na nieruchomości, to podstawą materialnoprawną roszczeń odszkodowawczych z tytułu wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania stanowi ust. 2 ww. przepisu ustawy Prawo Ochrony Środowiska.

W niniejszej sprawie bezsporną okolicznością jest, iż powodowie są właścicielami lokalu nr (...) położonego na nieruchomości przy ul. (...) w W., a nieruchomość ta wskutek podjęcia uchwały nr 76/11 Sejmiku Województwa (...) z dnia 20 czerwca 2011 r. znalazła się w strefie ograniczonego użytkowania – poza strefami Z1 i Z2. Sporną natomiast stała się kwestia czy powodom przysługuje odszkodowanie z tytułu wprowadzenia OOU, w szczególności zaś czy powodowie w sposób należyty wykazali przesłanki tej odpowiedzialności. Pozwany bowiem w odpowiedzi na pozew zaprzeczał, aby powodowie wykazali, że ponieśli szkodę w kwocie dochodzonej pozwem, a także aby istniał związek przyczynowy pomiędzy powstaniem szkody a wprowadzeniem aktu prawnego ustanawiającego OOU.

Należy wskazać, iż w art. 129 i nast. ustawy Prawo ochrony środowiska ustawodawca uregulował samodzielnie podstawy odpowiedzialności odszkodowawczej związanej z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości oraz w związku z utworzeniem obszaru ograniczonego użytkowania. Ustawodawca wyszedł z założenia, że ryzyko szkód związanych z działalnością uciążliwą dla otoczenia, w tym przypadku portu lotniczego, powinien ponosić podmiot, który taką działalność podejmuje dla własnej korzyści. Zgodnie więc z tymi przepisami przesłanką odpowiedzialności jest wejście w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego, które powoduje ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości, a także szkoda poniesiona przez właściciela lub właścicieli nieruchomości, czy użytkownika wieczystego i innych podmiotów mających prawa do nieruchomości i związek przyczynowy pomiędzy wprowadzonym ograniczeniem a szkodą (por. wyrok SA w Poznaniu z dn. 17 maja 2006 r. ACa 1318/05, LEX nr 214271, wyrok SO w Warszawie z dn. 28 maja 2013 r. V C 1107/08, LEX nr 1715004). Koniecznymi zatem przesłankami warunkującymi odpowiedzialność pozwanego są: wprowadzenie aktu prawnego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości, powstanie szkody podmiotu, którego nieruchomość znalazła się w obszarze ograniczonego użytkowania oraz związek przyczynowy pomiędzy wejściem w życie ww. aktu prawnego a powstaniem szkody.

W dalszej kolejności należy podkreślić, że powyższe przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej zgodnie z ogólnymi regułami postępowania cywilnego winny być w sposób należyty i niebudzący wątpliwości wykazane stosownymi dowodami przez podmiot, który żąda odszkodowania za objęcie jego nieruchomości obszarem ograniczonego użytkowania. Zgodnie bowiem z art. 233 k.p.c. ustanawiającym jedną z podstawowych reguł prowadzenia postępowania dowodowego strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Wymieniony przepis reguluje zagadnienie ciężaru dowodu (onus probandi), rozstrzygającym o tym, którą ze stron obciąża powinność dowodzenia oraz co ma zostać udowodnione w postępowaniu, a przez to wskazuje, która ze stron poniesie negatywne skutki nieudowodnienia faktów spornych. Z wymienionego przepisu wynika, że to strony, a nie sąd, są dysponentami procesu i one ponoszą odpowiedzialność za jego wynik (wyr. SN z 7.5.2008 r., II PK 307/07, Legalis; wyr. SN z 7.10.1998 r., II UKN 244/98, OSNAPiUS 1999, Nr 20, poz. 662). Oznacza to, że to strona ma obowiązek wyraźnego powołania konkretnego środka dowodowego dla wykazania podnoszonych przez siebie twierdzeń uzasadniających żądanie. Co więcej, poszukiwanie za stronę przez sąd z urzędu okoliczności przemawiających za jej stanowiskiem w istocie stanowi wyręczenie jej w obowiązkach procesowych, przez co sąd naraża się na uzasadniony zarzut nierównego traktowania stron procesu (wyr. SN z 12.3.2010 r., II UK 286/09, OSNAPiUS 2011, Nr 17-18, poz. 237).

Mając na uwadze powyższe w niniejszej sprawie to na powodach spoczywał ciężar wykazania w drodze stosownych dowodów, że pozwany obowiązany jest do zapłaty odszkodowania. W szczególności zatem powodowie byli zobowiązani do wykazania poniesionej szkody w związku z objęciem ich lokalu obszarem ograniczonego użytkowania zarówno co do zasady, jak i wysokości. Powinność udowodnienia wymienionej przesłanki była tym bardziej uzasadniona wobec stanowiska pozwanego, który wyraźnie zakwestionował istnienie samej szkody. Należy wskazać, że obowiązek wykazania przez stronę powodowej powstałej szkody wiąże się także w szczególności z faktem, iż jak przyjmuje się w orzecznictwie odszkodowanie o jakim mowa w art. 129 ust. 2 ustawy Prawo Ochrony Środowiska nie przysługuje automatycznie wskutek samego wprowadzenia ograniczenia w korzystaniu z nieruchomości (szkoda nie powstaje automatycznie na skutek wejścia w życie aktu prawnego tworzącego taki obszar), koniecznym jest

jednakże powstanie realnej, wymiernej szkody w rozumieniu art. 361 k.c. będącej następstwem utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania. Jak wskazano w wyroku SN z dnia 27 czerwca 2012 r. (sygn. IV CSK 28/12, LEX nr 1228596) „odpowiedzialność odszkodowawczą, o której mowa w art. 129 p.o.ś., przewidziano nie za samo ograniczenie i nie za każde ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości. Odszkodowanie nie rekompensuje zmiany dotychczasowej sytuacji właściciela nieruchomości, a tym bardziej utrzymywania już istniejących ograniczeń w przypadku zmiany aktu prawnego. Odszkodowanie służy bowiem za konkretną szkodę, która powstała w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości, a nie za samo ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości. Konieczną przesłanką odpowiedzialności odszkodowawczej jest więc szkoda, której źródłem jest rozporządzenie lub akt prawa miejscowego powodujący ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości. Szkoda ma być normalnym następstwem wejścia w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego wprowadzającego ograniczenia w sposobie korzystania z nieruchomości.”

Wobec powyższego strona powodowa winna w sposób niebudzący wątpliwości wykazać sam fakt i wysokość poniesionej szkody w związku z wprowadzeniem OOU. W szczególności zaś mając na względzie dochodzone pozwem roszczenie powodowie winni udowodnić, że wartość jej nieruchomości uległa obniżeniu (w tym wykazać kwotę, o jaką uległa obniżeniu), jak też winna udowodnić, iż lokal powodów wskutek wprowadzenia OOU wymagał zastosowania środków służących zapewnieniu właściwego klimatu akustycznego, a w konsekwencji – powinna udowodnić wysokość nakładów koniecznych dla zapewnienia należytego klimatu akustycznego. Do wykazania powyższych okoliczności konieczne są wiadomości specjalne posiadane przez biegłych, zwłaszcza w kontekście okoliczności, iż pozwany zaprzeczał całkowicie istnieniu przedmiotowej szkody. Powodowie zatem winni wykazać się stosowną inicjatywą dowodową, w szczególności zgłosić i popierać wnioski o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych, którzy w sposób wiarygodny zbadają i wyliczą ewentualną szkodę powodów spowodowaną wprowadzeniem OOU. Strona powodowa jednakże zaniechała powyższej inicjatywy, co sprawia że roszczenia dochodzone pozwem nie zostały należycie udowodnione.

Należy wskazać, że strona powodowa dla wykazania szkody wniosła o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego ds. wyceny nieruchomości oraz ds. budownictwa. Po wezwaniu jej do uiszczenia stosownych zaliczek na poczet wynagrodzenia biegłych, strona powodowa nie uiszczała zaliczek, co spowodowało, że Sąd stosownie do art. 130⁴ § 5 k.p.c. pominął zgłoszone wnioski dowodowe o powołanie biegłych. W związku z powyższym należało uznać, że strona powodowa nie udowodniła należycie wysokości dochodzonego roszczenia, a w szczególności poniesionej szkody. Skutkami nieudowodnienia faktu, który miał być wykazywany pominiętą czynnością dowodową (np. opinią biegłego), jest bowiem obciążona strona, która z faktu tego wywodziła skutki prawne.

Należy także podnieść, iż do wykazania szkody w postaci kosztów nakładów poniesionych celem zapewnienia właściwego klimatu akustycznego koniecznym jest w istocie przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu akustyki, który oceni rzeczywistą oraz wymaganą izolacyjność akustyczną budynku zgodnie z właściwymi przepisami oraz dowodu z opinii biegłego z zakresu budownictwa, który wskaże na zakres i koszt prac budowlanych, które muszą być wykonane celem zapewnienia właściwego klimatu akustycznego. Tymczasem powodowie wnieśli jedynie o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego budownictwa, a zatem i tego względu uznać należy, że powodowie nie wykazali się należyłą inicjatywą dowodową celem wykazania poniesionej szkody.

Mając powyższe rozważania na uwadze uznać należy, że strona powodowa nie udowodniła szkody poniesionej w związku z objęciem jej nieruchomości OOU, co skutkuje oddaleniem powództwa jako nieudowodnionego.

W ostatniej kolejności należy odnieść się do zgłoszonego przez powodów wniosku o wydanie w niniejszej sprawie wyroku wstępnego. Sąd nie uznał za uzasadnione wydanie w niniejszej sprawie wyroku wstępnego. Zgodnie z art. 318 k.p.c. sąd, uznając roszczenie za usprawiedliwione w zasadzie, może wydać wyrok wstępny tylko co do samej zasady, co do spornej zaś wysokości żądania - zarządzić bądź dalszą rozprawę, bądź jej odroczenie. Wyrokiem wstępnym sąd nie rozstrzyga ostatecznie sporu, a tylko przesądza o zasadzie odpowiedzialności pozwanego i to tylko wtedy, gdy pozwany zaprzecza nie tylko wysokości żądania pozwu ale i kwestionuje, że ponosi określoną normami prawa materialnego odpowiedzialność za dochodzone przez powoda roszczenie. Przy czym „żądanie usprawiedliwione w

zasadzie" oznacza istnienie między stronami procesu stosunku prawnego uzasadniającego uwzględnienie powództwa (wyr. SN z 7.5.2008 r., II CSK 12/08, OSNC 2009, Nr 2, poz. 46). Mając powyższe na uwadze wskazać należy, że sąd może wydać wyrok wstępny tylko wówczas, gdy roszczenie jest usprawiedliwione co do zasady, co w niniejszej sprawie oznacza, że do wydania wyroku wstępnego koniecznym było uprzednie ustalenie, że pozwany ponosi odpowiedzialność odszkodowawczą.

Jak już było podkreślane przesłankami warunkującymi odpowiedzialność pozwanego są: wprowadzenie aktu prawnego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości, powstanie szkody podmiotu, którego nieruchomość znalazła się w obszarze ograniczonego użytkowania oraz związek przyczynowy pomiędzy wejściem w życie ww. aktu prawnego a powstaniem szkody. Do wydania wyroku wstępnego zatem koniecznym byłoby uprzedzenie przesądzenie istnienia powyższych przesłanek, a w szczególności bezsprzeczne ustalenie, że powodowie ponieśli szkodę. Ponownie należy zaznaczyć, że objęcie nieruchomości powodów obszarem ograniczonego użytkowania nie spowodowało, że automatycznie powodowie ponieśli szkodę. W sprawach o odszkodowanie w związku z objęciem nieruchomości OOU również wymagane jest wykazanie poniesienia szkody w rozumieniu art. 361 k.c., tak jak w innych sprawach o odszkodowanie. Wbrew twierdzeniom powodów nie stanowi okoliczności powszechnie znanej (notoryjnej), że objęcie nieruchomości obszarem ograniczonego użytkowania zawsze powoduje powstanie po stronie jej właściciela szkody w konkretnej wysokości. W toku postępowania dowodowego zawsze musi zostać wykazane stosownymi środkami dowodowymi, że do powstania szkody doszło, jak też musi być wykazana (udowodniona) wysokość tej szkody. Skoro zatem powstanie i wysokość szkody muszą być każdorazowo udowodnione, a okoliczność ta jest jedną z przesłanek warunkujących odpowiedzialność pozwanego i nie została przez stronę powodową udowodniona, to niedopuszczalne jest wydanie wyroku wstępnego, który z założenia miałby przesądzać, że pozwany odpowiedzialność tę ponosi.

W tym stanie rzeczy orzeczono jak pkt I wyroku.

O kosztach (pkt II wyroku) orzeczono zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu wyrażoną w art. 98 k.p.c. zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Na zasądzone od powodów na rzecz pozwanego koszty procesu składają się koszty zastępstwa procesowego w wysokości 3 600 zł (zgodnie z § 6 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu), a także kwota 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.